

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adausele sale „Foaia Interesantă”, „Foaia de glume „Bobîrnaci” și broșurile „Spicuri Economice”, este pe un an 10 cor. pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. la an! „Lib.” cu „Foaia Int.” pt. economi 8 cor. pe an. Pentru America 3 dolari; — România 40 Lei.

Foaie națională politică.

o o o

Apare LUNIA ȘI JOIA

Inserțiuni:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — La inserate ce se dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă

Inserțiunile ca și abonamentele, să plătesc înainte.

== Manuscriptele nu să dau înapoi. ==

Inversunata luptă din Francia

ține acum de-o săptămână, și cei doi uriași încăerați, nu se pot încă răpune unul pe altul! — E o luptă cumplită! Pe viață și moarte!

Lupta Rusiei

pe două fronturi, cu Germanii în Prusia și cu Austroungarii în Galiția, e tot așa de încordată! Năvala rusă în Prusia a fost înfrântă; Germanii au scos din țara lor pe Rușii ce intraseră acolo. În Galiția însă, puterea covârșitoare rusească, a silit armata lui Dankl și Auffenberg, aripa noastră stîngă, a se retrage din Rusia până sub Lemberg, unde s'a unit cu Centrul nostru, formînd de nou armata mare, una.

Se pregătește acum un nou atac, o nouă ofenzivă, cu puteri unite, asupra Rușilor spre Lemberg.

Dela Sîrbia

vin știri puține. Se vestește că Sîrbii au fost siliți a se retrage de tot de pe hotarele Austroungare.

Între Germani și Ruși.

Luptele din Prusia răsăriteană.

În același timp, cînd Rusia a grămădit puteri foarte mari contra armatelor noastre austroungare sub Lublin și Lemberg, — ea a trimis armata sa de Vilno (adecă cea adunată în jur de acest oraș rusesc, aflător la Răsărit dela capul de sus al Prusiei), stînd din 4 corpuri de armată și din o rezervă de alte 2 corpuri, adunate mai în jos, în jur de Grodno, — ca această armată să atace de nou hotarele Prusiei, intrînd în ea pe la Angerburg, Goldap, mai departe.

Scopul acestei armate e vădit: ea avea să calce Prusia, deschizîndu-și cale spre lăuntrul Germaniei. Poate pentru a înainta prin acel ținut, poate pentru a cuceri acel cap de sus al Germaniei, Prusia răsăriteană, — dar mai ales pentru a sili prin asta pe Germania, a-și retrage cîteva corpuri de armată din Francia și a le aduce aici, pentru apărarea acestui cap de țară, primejdut.

Scopul întii și al doilea, de a străbate spre lăuntrul Germaniei, sau de a se face oarecum stăpînă pe acest cap de țară german, — nu a putut fi atins nici pe aproape de Ruși,

— doar că al treilea, da: ca Germania să-și îndrepte spre aceste părți mai multe corpuri de armată, cari altfel ar fi mers, poate, și ele asupra Franciei, spre a sfîrși mai repede cu aceasta.

Germania a trimis, sub comanda generalului Hindenburg, o armată foarte puternică contra Rușilor cari li-au călcat țara în punctele arătate, — și s'a încins o luptă grea și mare, care a ținut mai multe zile, și s'a sfîrșit, precum arată vestirile oficioase dela Berlin, cu respingerea încercării rusești, de a străbate prin Germania!

Iacă telegrama care vestește

aceste nouă biruințe germane:

Berlin, 15 Sept. — Generalul Hindenburg a telegrafat M. Sale Impăratului (Wilhelm) următoarele:

Armata rusească de Vilno, stînd din corpurile II. III. IV. și XX, apoi din 2 divizii de rezervă și 5 divizii de călareți, — a fost cu totul învinsă în luptele dela lacurile (bălțile) Masuri și în urmărirea ei, cari au urmat.

Armata de rezervă dela Grodno (oraș în jos de Vilno, în Rusia) stînd din corpul 22 și 6., și cîteva părți ale corpului 3 siberian, a suferit înfrîngere grea în luptele

date la Lyk (oraș în Prusia, sub locurile din vorbă).

Perderile inamicului sunt mari. Numărul prizonierilor de războiu sporește. Prăzile de războiu sunt foarte mari.

Avînd în vedere, că armatele noastre (germane) au înaintat și luptat pe un front mai lat ca de o sută de kilometri, — au săvîrșit minuni de marșuri, întrucît au făcut și 150 kilometri în 4 zile.

Avînd în vedere, că ciocnirile s'au dat pe întreg frontul și pe toată adîncimea coloanelor, nu pot da încă raport deplin despre acelea. Anumite trupe de ale noastre au fost foarte adînc în foc, — totuși pierderile ne sunt mici.

Armata a biruit pe toată linia asupra inamicului, care luptă cu vînjoșie, dar pe urmă totuși a fost alungat.

Armata e mîndră de aceea, că și un Principe împărătesc a luptat și a sîngerat în șirurile ei!

Hindenburg.

*

Berlin, 15 Sept. — Cartierul general al armatei vestește: În răsărit urmează nimicirea armatei rusești (prin urmărirea ei).

Perderile noastre sunt relativ mici.

Armata lui Hindenburg, este deja peste hotar (în Rusia).

Gubernamentul Suvalki (oraș rusesc la hotarul Prusiei, în partea unde s'au dat luptele), e pus sub ocîrmuire germană.

Gen. Stein.

*

Doi Mari Principi ruși morți în războiu.

Berlin, 15 Sept. — Se vestește, că în luptele de lângă Gumbinen (în Prusia), cînd corpul rusesc de gardă a suferit grele pierderi, au căzut și Marii Duci Ioan și Oleg Constantinovici.

*

MAI NOU

Berlin, 16 Sept. (oficioasă): Pe cîmpul de războiu răsăritean (în Prusia) armata lui Hindenburg, după terminarea urmării inamicului, acum se pune de nou în rînduială, (se pregătește pentru mișcările viitoare).

Știrile răspîndite prin Si-

lezia de sus, cari spuneau despre o primejdie amenințătoare (a acelei provincii din partea Rușilor), sunt fără temei.

La hotarele franceze.

Grozava luptă cu Francezii, durează încă întruna, înverșunată și puternică, de se zgudue pămîntul sub ea, — dar cei doi uriași ce-și stau față în față, încă nu s'au putut răpune, nu s'au putut dovedi unul pe altul, până acum!

Telegrama de Marți, 15 Sept. date din Berlin, spun numai atît:

Berlin, 15 Sept. Marele stat major vestește de pe cîmpul de luptă: La Apus (lupta cu Francezii) în aripa dreaptă a armatelor (germane), curg lupte grele, până acum nehotărîte în vre-o parte!

Inercarea Francezilor, de a sparge liniile noastre de foc, a fost respinsă de noi (de Nemți).

Hotărîre (învingere) până acum, nu s'a putut da în nici un punct!

Această telegramă ne lasă să înțelegem, cît de înverșunată e lupta aci între Germani și Francezi. Și ea ține acum de 4—5 zile într'una. Și fiecare împinge nouă și nouă oști în linia de foc.

Cele mai apropiate zile ne vor aduce totuși știri despre plecarea norocului pe o parte ori pe alta, — căci dela o vreme o parte tot se obosește și se retrage.

Vestea cuceririi cetății Maubeuge, la Berlin.

Berlin, 9 Sept. — Vestea lăzii cetății franceze *Maubeuge*, — care s'a împotrivit timp de 3 săptămîni — a stîrnit mare bucurie la Berlin. Lumea plină de însuflețire s'a adunat în fața palatului regal, și la palatul moștenitorului de tron, făcînd ovăși împăratului Wilhelm, moștenitorului de tron și armatei germane.

După știrile sosite la Berlin, între cei căzuți în prinsoare la *Maubeuge*, sunt și mulți Englezi, cari se retrăseseră în acea cetate.

*

MAI NOU

Berlin, 16 Sept. — Telegrama de ieri (Marți în 15 Sept.) dată de Marele Cartier al armatei (de unde vin știrile oficiale despre mersul războiului) spune:

»Lupta aceea, care curge la aripa stîngă a armatei

(germane), s'a întins azi și asupra armatelor ajutătoare dela răsărit, până la Verdun!

Pe întinsul cîmp de luptă până acum se pot constata în cîteva puncte izbînzi în parte, ale armelor germane. Dar altfel lupta se ține încă!

Adecă cumplita încăerare decurge cu înverșunare mare, fără a se putea încă răpune o parte pe cealaltă. Dar în scurt se va alege.

Incordările Angliei.

Vrea să aducă și ea un milion de oameni în luptă și să pună capăt războiului.

Berlin, 16 Sept. — Ministrul de războiu englez Churchill, a spus următoarele în o mare adunare ce s'a ținut în 12 Septembrie în Londra:

— De acum încolo nici o corabie germană nu va îndrăzni să mai iasă în Oceanul german deschis. Flota noastră e mai bună și mai gata de luptă decît ori și cînd!, — așa că poate asigura pe vecie stăpînirea Angliei pe mare.

Și armata noastră de pe uscat e destul de mare pentru aceea, ca se ducă rol mare în dezvoltarea cea mai apropiată a lucrurilor, — totuși trebuie să ne năzuim, ca să punem în picioare o armată pe uscat de cel puțin un milion de oameni, și să-i ducem pe cîmpul de luptă, — pentru că scopul nostru e, ca Anglia să pună capăt războiului.

Japonia

s'a folosit de acest războiu, pentru a stoarce din el cele însemnate foloase. Din Berlin se vestește (16 Sept.), că Japonia a pus Angliei trei condiții (trei puncte de învoială), în schimbul cărora îi stă la îndemînă, și anume:

1., Anglia să i dea Japoniei un împrumut de 200 milioane dolari pentru scopurile armatei (cam o mie de milioane coroanel);

2., Liberă așezare de Japonezi pe țărmul englez al Canadei în Oceanul Pacific (unde pîn'acum nu se puteau așeza Japonezii decît foarte puțini);

3., Mână liberă față de China! (Cum China e azi încă o putrefune, nu un stat rînduit, cu putere, vădit că Japonia va face să cadă părți însemnate din China sub puterea ei!)

În schimbul acestor lucruri, pe care Anglia le-a dat Japoniei, Japonia trimite armatele sale în India, pentru a ține acolo ordinea, — iar Anglia își poate aduce toate oștile de acolo acasă, la războiu.

Ba se spune că și dela Franția a cercat Japonia să stoarcă un ciștig foarte mare. A cerut ca Franța să i dea ei, Japoniei două din fru-

moasele ei colonii din Africa, că îi trimite 500.000 de Japonezi la războiu aici în Europa! Franția însă nu i a răspuns la asta. Se vede că nu vrea să-i dea frumoasa pradă.

Lucrul apoi s'a desmințit de un ambasador japonez, care a spus că Japonia nu va trimite oști în Europa.

În unul din statele Americii de Nord s'a ridicat chiar protest contra gîndului Japoniei de a trimite armate în războiul european.

Se vede că nici nu va trimite, numai Angliei îi stă într'ajutor în India, ca să nu se răscoale Indiile contra stăpînirii engleze, după ce își va scoate armatele de acolo.

Canada

contra Germaniei?

Ziarul „Az Est” primește din Frankfurt o scrisoare în care se spune:

Știri sosite din Canada aici, arată, că izbucnirea războiului între Anglia și Germania, spre cea mai mare mirare a lumii, a trezit în Canada cea mai mare însuflețire pentru Anglia! Așitarea deregătorilor pentru a încredința numărăroasa populațiune franceză, că alianța anglo-franceză e un mare ciștig pentru Francezii din Canada, — a dus la aceea, că aici lumea a început a urî tot ce e german! Lumea e pornită mai ales contra împăratului Wilhelm!

Dieta Canadei a ținut în 18 August ședință extraordinară (în afară de rînd) în care a hotărît, că dă cheltuelile de lipsă pentru formarea unei oști de 25.000 de oameni, cari vor forma intîia trimitere de oști în Anglia. Alte oști vor urma acestora.

Și de spriginirea flotei (armatei de corăbii) engleze, se îngrijește Canada. Va cumpăra 3 dreadnoughte (corăbiile cele mai mari de războiu) și anume pe acelea cari se zideau în fabricile engleze pe sama Turciei, și cele trei mari vase vor fi dăruite „țării mame” (Angliei).

Năvălirea Sîrbilor respinsă.

Budapesta, 15 sept. — Atacul Sîrbilor pe malurile rîului Sava, în Slavonia, a fost respins în cîteva zile. Până cînd ne va putea da conducerea militară deslușiri mai amănunțite, din izvor vrednic de crezămînt putem spune, că trupele sîrbești ce trecuseră peste rîul Sava, suferind înfrîngere ieri seara, cu mari pierderi s'au tras napoi în Sîrbia, așa că azi nici un soldat sîrb nu se mai află în țară.

Locuitorii de pe la graniță, cari auzînd de venirea Sîrbilor,

au plecat spre înlăuntrul țării, sunt iarăși acasă.

Budapesta 15 Sept. — Höfer, locșitorul șefului statului major, va da în astă seară știrea, că Sirbii ce năvăliseră în țară peste râul Sava, au fost respinși pe toată linia, și așa în *Sirmiu și Bănat, nu se mai află azi trupe sârbești.*

Ținuta României.

Despre ținuta României de-o vreme încoaci nu putem da nici o știre.

Abia din când în când mai sosește câte o știre, ori prin foile maghiare ori dela cutare corespondent al vre-unei foi streine dela București.

Mai nou trecute prin cenzura de aici, au străbătut următoarele știri pe cari le dăm și noi după »Az Est« din Pesta și prin »Gazeta« din Brașov:

— »Ziarele bucureștene dezbat cu aprindere ținuta României.

Bărbații cu trecere simt lipsa să-și spună pe rînd părerile, pentruca să pregătească lumea în fața întimplărilor viitoare.

Iată de pildă ce scriu d-nii Matei B. Cantacuzino și C. Rădulescu Motru într'un număr mai nou din »Universul«.

*

Dl Matei B. Cantacuzino scrie între altele:

»Suntem încredințați, că ținuta României va rămînea, după cum a fost până astăzi, în conglăsuire cu hotărîrile de sus și voința poporului, izvorîte din datorința de-a păstra pămîntul pe care mi l'a dat vitejia și vrednicia strămoșilor, luminată prin poveștele îndrumătorilor acestui neam, și prin învățămintele trecutului său, și însuflețită prin pregătirea pașnică și neadormită a nădejilor sale«.

*

Dl. prof. C. Rădulescu Motru vorbind de urmările războiului, scrie între altele:

»...Un popor liber nu poate să se declare neutru (că nu se amestecă) până la sfîrșit, cînd știe că războiul îl va atinge prin urmările sale! Cel mult poate fi vorba de-o așteptare, în asemenea cazuri.

»Și așa, avem măgulirea să credem, ne aflăm și noi, românii. Dacă ar fi un războiu între Spania și Portugalia, da, am avea libertatea să rămînem neamestecați, pîn' la sfîrșit; dar în războiul de față, nu. Neutri ne ziceam noi și anul trecut, în timpul războiului balcanic, de fapt eram însă, pentru aceleași temeuri, într'o așteptare trebuincioasă, care s'a gătat de îndată ce am putut porni. Neutralitatea (neamestecarea) pîn' la sfîrșit, este așadar una, iar așteptarea din trebuință, este alta.

Prin urmare, hotărîrea că suntem într'o neutralitate pîn' la sfîrșit, oricît de des am repetat-o, nu ne scapă de grija de-a ne gîndi la urmările viitoare ale războiului și de-a ne pregăti să le preîntîmpinăm pe acestea. Dacă n'am abzis încă de puterea noastră de popor liber...»

*

Zilele acestea s'a ținut o *consfătuire a comitetului partidului liberal*, la care au luat parte, în afară de membrii guvernului, treizeci fruntași ai partidului liberal.

În consfătuire s'a luat următoarea hotărîre:

»Comitetul partidului liberal, intrunindu-se, în urma schimbului de vederi, declară că *spriginește intru toate lucrarea guvernului.*

Asupra convocării Corpurilor Legiuitoare, în vederea măsurilor de lipsă spre a face față lipsurilor bănești în stările excepționale de acum, — s'a hotărît să se lase în deplina grije a guvernului atît trebuințele cît și timpul chemării lor«.

»Minerva« din București publică următoarele amănunte dela această consfătuire:

»Dl I. C. Brătianu, șeful partidului și președinte al consiliului de ministri, a descris celor de față starea și ținuta României.

Urmînd un schimb de vederi în jurul celor spuse de ministru președinte, s'a luat hotărîrea cu toate voturile, că vor sprijini din toate puterile lucrarea începută de guvern, pentruca România să iasă mărită din războiul european.

Un soldat

de legea „pocăiților“ împușcat pentru că n'a voit să prindă arma în mână.

Căpitanul care l'a împușcat achitat de judecătoria militară.

În primele zile de mobilizare s'a întîmplat la Timișoara, că un soldat de religia pocăiților a căzut jartă credinței și învățăturilor bisericii lui. În înțelesul cărora pocăitul nu-i iertat să prindă armă în mână.

Bundra Ernestin, așa l' chema pe soldat, — după rînduirea mobilizării s'a înștiințat și el la regimentul din Timișoara în rînd cu ceilalți rezerviști cari se țineau de acest regiment. Toate au mers în rînduială pînă în ziua cînd li s'a împărțit puștile. Atunci rezervistul Bundra s'a dus la căpitan și i a spus că el nu mai poate lua în mână pușcă, de oarece a trecut la legea pocăiților care oprește aceasta credințioșilor pocăiți. Vezi bine, căpitanul nu a luat în seamă plîngerea soldatului, ci a ris de el, crezînd că iacă se face numei ca doară scapă de pușcă și de războiu. La ocărit și i a dat drumul la companie. În cealaltă zi trebuia să iasă soldații la egercițiu. Toți sau așezat în rînd cu pușca pe umăr, numai pocăitul a venit fără pușcă. Căpitanul cum îl vede, îi poruncește să și ia pușca numai decît. Pocăitul răspunde, că așa ceva nu poate face, că pe el îl oprește religia.

Îi mai spune o dată căpitanul, cu vorbe bune, îi spune și a treia oară, acolo în fața tuturor, să și ieie pușca, că de nu o pătește. Dar pocăitul sta ca lemnul, și n'a ascultat porunca căpitanului nici a treia oară. Atunci oficerul a scos revolverul și a tras asupra bietului soldat, care în clipa următoare a căzut mort la pămînt.

Pentru fapta lui oficerul a fost tras în cercetare și dus înaintea judecătorii militare. Zilele acestea s'a ținut pertractarea de pe urmă. Căpitanul s'a apărat cu aceea, că soldatul n'a voit să îplinească porunca nici după a treia provocare și ce e mai mult s'a arătat nesupunerea în fața mulțimii de soldați, prin urmare a fost în drept

ba a avut chiar datorința, după regulile militare să i dea glonj numai decît, ca ceilalți soldați să vadă ce poate păși acela care nu se supune.

Deoarece oficerul a dovedit cu cei cari au fost de față, că soldatul pocăit n'a voit să îplinească porunca, și așa el n'a făcut altceva pecît că s'a împlinit datorința, judecătoria militară la aflat pe căpitan de nevinovat și la achitat.

Rutenii sunt

șpionii Rușilor.

Se știe că în decursul luptei de 10 zile dela Lemberg, Rutenii din Galția au făcut șpionaj pentru armata rusească, descoperînd Rușilor mișcări și așezări de ale armatei austro-ungare.

Ajungînd la cunoștința conducerii armatei purtarea Rutenilor, s'a dat aspră poruncă, că în apropierea cîmpului de bătae nu e iertat să mai umble puiu de om nesoldat, iar în potrița șpionilor s'a pornit numai decît cercetare, în decursul căreia a eșit la iveală, că sate întregi făceau slujba de șpioni Rușilor. Cei găsiți vinovați au fost îndată arestați și trimiși la locurile unde li se va face de grabă judecata pentru tradare.

Un astfel de transport de șpioni deținuți a trecut în 10 Sept. cu trenul prin Szikszó de unde vine următoare știre:

Szikszó, 10 sept. Trei sute de jandarmi din Lemberg avînd sub pază peste o mie de șpioni ruteni și prizoneri ruși, au trecut prin stațiunea de aici. Șpionii și prizonierii sunt toți din Lemberg și jur. Printre prizoneri au fost mai mulți ofițeri de rang înalt, iar printre șpionii ruteni o mulțime de preoți și studenți universitari.

Mulți dintre ruteni au fost prinși după ce au intrat Rușii în Lemberg și unii dintre aceștia spun, că au fost de față la intrarea Rușilor în oraș, și zic că locuitorii Lembergului nu s'au spăriat de loc, întreg orașul e liniștit. Mai povestesc și aceea, că Rușii atît de mult se încred în șpionajul lor, că nu mai sunt lipsă să se îngrijească de nimic. Așa, de pildă, au dat drum slobod ori cui să între și se iasă din oraș, cum îi place, fără control. De aceea apoi mulți cari au ieșit din Lemberg vor putea spune lucruri foarte însemnate despre Ruși și armata lor de acolo, pe cari de sigur că conducere armatei austro-ungare le va ști folosi pentru binele ei.

Dela 1 Septembrie

până la Anul-Nou

— așadar 4 luni de zile —

dăm »LIBERTATEA« cu următorul preț:

Numărul de Joia, cu „Foaia Interesantă“ împreună, cu **1 cor. 60 fil.**

Numărul de Lunea, dela 1 Sept. până la Anul-nou, iar cu **1 cor. 60 fil.**

Cel-ce dară, neavînd foile noastre, voește a intra ca abonat (nainte plătit) nou, să trimită **cor. 3.20** și va primi foile de acum până la Anul-nou tot **de 2-ori pe săptămână!**

*

— Rugăm cetiți această vestire și altor cetitori din sat, cari nu au azi aceste foi!

Lupta din Galiția.

Am spus în numărul nostru trecut (de Luni), că armatele noastre din Galiția se găsesc (adecă se găseau pe acel timp) în mare încăerare iară, a doua oară, cu oștile rusești de din sus de Lemberg și despre Lublin.

De atunci până azi, lucrurile s'au limpezit mult. A ieșit la iveală, că armatele generalilor austro-ungari Dankl și Auffenberg, cari înaintaseră prin Rusia până sub Lublin, — erau o birnă grea în ochii Rușilor și pentru aceea Rușii s'au aruncat cu toate puterile lor asupra acestei aripi a armatelor noastre, ca să le respingă din Rusia, în jos spre Galiția. Slobozindu-se cu puteri neasămănat mai mari decât ale celor doi generali austro-ungari, cari formau numita aripă, — conducerea armatei noastre a hotărât a trage înapoi aripa spre grosul trupelor, spre Centrul nostru din Galiția, pentru a o uni cu acest centru și a-l întări prin aceasta.

Retragerea s'a făcut cu multă băgare de samă și după plan înainte chibzuit, și ea a reușit așa cum au dorit'o conducătorii armatei noastre. S'a retras luptându-se cu Rușii. Ziua lupta, noaptea făcea marșurile de retragere. Și așa aripa din vorbă, a ajuns în pace a se uni cu centrul, cu grosul trupelor, care se mișcase în sus, spre Lemberg, tocmai pentru a fi mai aproape de aripa ce venea în jos.

O astfel de retragere, care îți mintue o armată ce prea se depărtase și care așa putea fi primejduită acolo între dușmani, e și ea un însemnat fapt de războiu. E cit o învingere de prețioasă!

Iar că aripa din vorbă a fost trebuință și a fost bine că s'a retras, o arată destul de limpede următoarele telegrame oficioase ce s'au dat despre starea acestei armate și a sorților ei. Iată-le:

— Știre cenzurată, primită de ziarul „Az Est”, de pe cîmpul de războiu în 13 September. —

Prin luncile cu tufișuri din jurul Grodek-ului, Centrul nostru (de sub Lemberg) cincizile încet, dar într'una am mers înainte. Cîmpul e dimpos

pe alocurea. Așa-zicînd fiecare colină trebuia cucerită deosebit și izbînda ajunsese până acolo, că aripa noastră dreaptă din jos de Lemberg la depărtare de 20 kilometri, a cîștigat o luptă.

În partea aceasta au luptat aproape numai trupe ungurești. Pe Ruși a trebuit să-i surprindă (să-i mire) aceea, că au găsit în fața lor trupele noastre atît de mult înaintate.

La Ravaruska însă, aripa noastră dela miază noapte a avut înainte ei o putere covârșitoare! La început ai nostri s'au avîrîit asupra dușmanului cu mult avînt, dar în fața prea marilor puteri rusești cari creșteau într'una, atacurile noastre au trebuit să se oprească. Tot atunci puterea covârșitoare a Rușilor a silit să se tragă înapoi și pe armata lui Dankl, adecă aripa noastră stîngă dela miază-noapte.

Atacul înverșunat al lui Dankl a trebuit să se schimbe nu peste mult în apărare, față de trupele rusești cari năvăleau într'una din spre Lublin. Rușii băgau fără întrerupere trupe noi în lupta cu armata Dankl, și mai ales cu artileria (tunările) lor grea, au fost în putere covârșitoare peste a noastră. Retragerea noastră de acum, de aceea a fost mai cu seamă de lipsă, pentru că prisosul armatei rusești ce lupta cu armata Dankl, a năvălit pe șezurile dela Ravaruska (Galiția), primejdindu-i coborîrea în jos a aripei.

Retragerea noastră nu e hotărîtare.

Stringerea tuturor trupelor noastre la un loc potrivit pentru luptă mai departe, e în curgere. Rușii sunt foarte obosiți. Stăruința trupelor noastre e de admirat. Regele domnește peste un popor de eroi. Pe lîngă toate pierderile avute ele au plecat la noi și noi atacuri cu bărbăție și conștii de datorință. Ziua luptau, noaptea făceau marșuri. Armata lui Dankl de trei săptămîni, trupele de lîngă Lemberg mai bine de două săptămîni, stau în linia de foc.

Rușii, cu numeroase instrumente de războiu, sunt superiori nouă pe toată linia (adecă au instrumente mai multe ca noi). Pe lîngă aceea, că un corp de armată de-al lor și în infanterie și în artilerie

(tunari) e mai tare ca unul de-al nost, ei mai fac adevărată risipă cu gloanțele de tun.

Armatele noastre, în locul unde se adună, vor putea sta ușor în calea înaintării Rușilor.

*

Unirea armatelor Dankl și Auffenberg cu matca armatei.

Budapesta, 14 sept., — (știre cenzurată):

Folosul din noua așezare a trupelor, e acela, că armatele noastre se vor putea uni.

Învingerea hotărîtoare, care ne era acuși în mîna, în clipa din urmă nu s'a mai putut cîștiga, pentru că spre miazănoapte dela Ravaruska, se ivise o mulțime uriașă de trupe rusești!

Până în cea din urmă clipă am fost în atac, și dacă nu am reușit să înfăptuim planurile începute, apoi mișcările cele nouă, s'au dus totuși în deplinire după voința și dorința noastră.

În linia noastră de apărare, în scurtă vreme va fi la olaltă întreagă armata și lupta cea hotărîtoare numai după aceea se va da.

Trupele noastre cari abia după a doua poruncă s'au lăsat de luptă, vor fi prins până acum vre-o cincizeci de mii de Ruși, și ele formează și azi o putere tot așa de temută, ca și până aci.

Armatele noastre din voința lor și după planurile lor se pregătesc pentru luptele viitoare.

Budapesta, 14 Sept. (oficioasă).

Retragerea trupelor noastre în nouele poziții, s'a făcut în cea mai mare rînduală și fără să fie împiedicate de dușmanul tare obosit.

Trupele s'au retras în credința că au învins, și au dus cu ele 50 de tunuri și vre-o 10 mii de prinsoneri. Cu toate că timpul e ploios, soldații sunt în voe bună.

Budapesta, 15 Sept. — Armatele lui Dankl și Auffenberg s'au unit cu grosul (centrul) armatei.

Ce facem acum?

Dupăce aripa noastră stîngă, aripa care-și cîștigase așa frumos renume prin luptele ei dela Krasnik și Dusa, sub Lublin, — a trebuit să se retragă, cu armata lui Auffenberg împreună, din Rusia și se află acum împreunate cu Centrul armatelor noastre din Galiția, din jos de Lemberg, — lumea își pune întrebarea, că ce facem acum?

Una din telegramele oficioase de mai sus, spune, că armatele noastre vor aștepta aci, în noua lor așezare, respingînd numai atacurile rusești ce s'ar îndrepta asupra lor, până le va sosi ajutorul Germanilor, pe care îl nădăjduesc în curînd.

Acel ajutor se pare a fi chiar pe aproape, căci, precum ne arată o știre, armata generalului Hindenburg, a înfrînt armatele rusești cari voiau să înainteze prin Prusia răsăriteană, pe la lacurile Masuri, vre-o 4 corpuri, (armata de Wilno) ba au respins și ajutorul ce voia să li-l dea armata de Grodno, care forma rezerva celei de Wilno.

Se vede că acolo Germania a trimis o oaste puternică, și aceea acum s'ar fi aflînd pe pămînt rusesc, la hotar, la Suvalki. Această armată, dacă va răzbi a înainta prin Rusia, venînd în jos, va sili pe armatele rusești grămădite contra armatelor noastre, a se desface și a se întoarce în sus, și atunci, atacate fiind oștile rusești și din acea parte, — ale noastre vor răzbi mai ușor a da iarăși nainte!

Conducerea armatei noastre din Galiția, vestește altfel următoarele prin Agenția Telegrafică Ungară (oficioasă):

Budapesta, 15 Sept. — Pentru judecarea știrilor celor ce vor urma mai în curînd despre mersul războiului, se scoate la iveală, că conducerea armatei se va năzuși și în viitor, cum a făcut'o și în trecut, ca să dea mării obște știri despre întîmplările de pe cîmpul de războiu, și să nu tînuiască nimic.

»Deocamdată însă, e cu totul peste putință a da știri amănunțite, pentru că nici însași conducerea armatei nu are încă știrile depline și de peste tot locul. Comandele înalte ale armatei, în cele 3

Aviz.

Pe baza articolului de lege XX. din anul 1886 să poruncește tuturor acelor obligați la gloate, cari s'au născut în anii **1894, 1893 și 1892** cu abaterea celor întrați de bunăvoie sau prin asentare regulată, — mai departe acelor cari la asentarea regulată au fost aflați ca nepotriviți de slujbă cătănească ori »de șters«, precum și aceora cari sunt »vădit nepotriviți« și a celor născuți în anii 1893 și 1892, cari n'au făcut încă destul datorinței lor de asentare suplitoare, — tuturor acestora se poruncește, ca pentru înscrierea lor (pentru a se face o scriere a lor în o listă) să se înfățișeze la primăria comunală (sau orășenească) din locul unde șed ei stabil, iar în comunele mici la cancelaria notarului cercual și anume **dela 16 până la 19 Septembrie**, adică de Mercuri începînd până Sâmbătă, dela 8—12 ore a. m. (In Orăștie au să se ducă la Casa orașului, ușa Nr. 9).

Cei așa scriși în liste, amăsurat rînduelilor primăriei, cari se vor vesti după asta, vor fi aduși în restimpul dintre 1-a și 20-lea Octomvrie înaintea **Comandei de întregire de honvezi**, a locului lor de locuință pentru **inspecția de prezentare de glotași**, și acolo vor fi împărțiți amăsurat putințelor lor.

Celor aflați ca vrednici de slujbă la inspecția de prezentare, li-se va arăta locul și timpul unde vor avea a să înfățișa la serviciu (la slujbă de soldați).

Acei obligați la gloate, cari sunt candidați la preoție în confesiunile religioase recipiate și recunoscute legal, sau cari pe temeiul studiilor făcute, potrivit cu §. 21 din legea militară, au drept de voluntariat de un an; la inspecția de prezentare de glotași, sunt datori a dovedi această îndreptățire a lor cu certificatul acelui institut (școli) la care să-vîrșește ori au terminat studiile (învățătura) lor.

Tot asemenea la inspecția de prezentare de glotași, sunt obligați a dovedi prin mai marii lor, că sunt în slujbă, acei obligați la gloate, cari sunt aplicați statornic:

a) la corpul agenților de finanțe;
b) la foresteria (pădurăria) de stat și la fundațiunile publice, — mai departe cari fac slujbă statornică de mișcare;
c) la căile ferate și la cancelăriile de postă și telegraf, la întreprinderile de navigațiune (de corăbii) sau în fabricile și atelierile acestora;

d) și cei-ce să țin de diviziunile de muncitori a minelor (băilor) de cărbuni de piatră.

Acela care nu va face destul poruncei de chemare, va fi adus cu puterea armată și va fi pedepsit cu toată asprimea legii.

Dat în luna Septemvrie, anul 1914.

săptămîni cît au stat în nesfîrșită încăerare cu inamicul, n'au avut nici timpul trebuincios, nici privilegiu ca să trimiță rapoarte (înștiințări) despre războiu, ba nici pentru aceea, ca să înainteze propunerea (planul) pentru împărțirea de răsplătiri prin medălii și înaintări a celor foarte bravi.

Toate acestea vor urma după asta»

Tunuri dela Ruși,

în fața parlamentului din Pesta.

De cîteva zile lumea din Pesta nu mai vorbește decît de

tunurile rusești din fața parlamentului.

Vre-o 16 tunuri luate dela ruși sunt așezate pe malul șting al Dunării, în fața parlamentului unde toți aleargă să le vază.

Tunurile acestea — scrie o foaie din Pesta, — sunt de culoare sură-verzie, așa dară într'o culoare cu vestmintele soldaților ruși, cari tot așa ca și ale noastre cele sure, samănă așa de mult cu culoarea cîmpului pe care se dau luptele, încît din depărtare abia le poți deosebi. Cele 16 tunuri au fost luate dela regimentul 4 de ar-

tilerie rusească. Pe țeava tunurilor e vărsată următoarea scri-soare: »Petersburg, 1907«. Ceea ce arată că au fost fabricate în Petersburg, la anul 1907.

Tunurile sunt păzite de tunari de ai noștri, cari nu atîta pentru pază sunt puși acolo, ci mai mult ca să deie deslușiri privitorilor, ce nu se mai satură uitîndu-se la ele

Tunarii acestia spun, că toate șasesprece tunurile sunt pentru gloanțele de mărimea 7. 6 centimetri, până cînd la noi cele mai mici tunuri au glonțul în mărime de 8 centi. Ale noastre sunt fabricate din bronz, iar tunurile rusești, din oțel. Explică apoi, cum se pușcă cu tunul, cum trebuie să țintești, ce deosebire e între ale noastre și cele rusești, și cîte și mai cîte, așa că publicul dornic de-a ști toate secretele războiului, pleacă mulțămînt de cele auzite.

NOUȚĂȚI

Logodnă. D-șoara Victoria M. Boca cu dl Basiliu Comeș, teolog abs. s'au fidațat, răscompărînd anunțurile de fidațare cu 10 cor. la comitetul din Orăștie pentru ajutorarea celor rămași lipsiți pe urma celor plecați la războiu.

— D-șoara Elena Popovici din Geoagiu-de jos și dl Aureliu Pascu abs. de teol., logodiți în 29 Aug. v. 1914.

Dorim toată fericirea!

*

Voinicii noștri.

— Hoevezii din Deva, Români. —

Cetim în „Românul:“ Prîmim o scrisoare cu cuvintele medicului de stat major Dzakó sosit acum dela armata generalului Budermann, din Galiția. Și spune doctorul un-gur în fața unui jude de Curie următoarele:

„Am fost de față la toate luptele de până acum ale trupelor mele. Am văzut atacurile uimitoare ale husarilor, am văzut năvala infanteriștilor unguri, dar aceea ce a făcut regimentul curat românesc al honvezilor din Deva, întrece ori ce închipuire! Faptele acestora nu se pot nici descrie, căci nu le ar crede nime. Acestea trebuiesc văzute. Oficerii nu-și mai puteau reținea feciorii, rămîneau de parte în urma lor. Iar Moșii voinici se aruncau ca niște tigrii asupra dușmanului și l nimiceau care cu baioneta, care cu patul puștii sau chiar cu mâinile goale! Nici închipui nu mi-am putut, că pot fi în lume oameni, cari să aibă în luptă atîta curagiu și atîta bărbăție!“

Rușii se tem de înveninare. În mai multe spitale militare, prin-tre răniiși noștri au sosit și Ruși răniiși. Au sosit și la Alba-Iulia, peste 20. Dar ei se văd foarte nefericiți. Au o frică grozavă de cei din jurul lor. Căci se vede că li s'a spus de-acasă (ca să-i sparie) că se aibă grijă, că de-or cădea prinși la dușman, apoi acela nu-i cruță, ci ori îi pușcă după ce i-a prins, ori le dă hrană otrăvită, ca să piară!

Oameni cari au petrecut între acești bolnavi, povestesc următoarele:

Ei, cel puțin la început, rabdă foame și sete, de se sting, de teamă, că li se va da mîncare ori beutură otrăvită! Ci-că numai atunci mîncău ori beau și ei, după ce oarecare din ai noștri a gustat din mîncarea ori apa sau beutura ce li se îmbie. Atunci se liniștesc și mîncă cu poftă, fiind stînși de foame.

Intr'un vagon în care veneau mai mulți răniiși dinspre Galiția, era și o doamnă de aici. Intre răniiși era și un Rus. Un Român răniiș cumpără la o stație un corn (chiflă). Imbie pe Rus cu cornul, acela Doamne ferește să-l iee. Românul face semn că: uite, o rupem în două. Rusu face din cap că: așa da. Și rupseră cornul în două și-l mîncară.

— Așa, zise doamna cătră ei, — aci știți mîncă din un corn, iar colo în cîmpul de luptă, nu ați încăput unu de altu și în loc de pîne vă înproșcarăți cu gloanțe, până ajunserăți așa schilovi să fiți pretini...

Același lucru se scrie din alte orașe pe unde vin răniiși ori prinsoneri ruși, că abia-i pot face să guste din mîncări și beuturi, de frică să nu li se deie otrăvite.

În curînd însă ei văd că teama lor e fără nici un temei și atunci să bucură foarte mult.

Pustiirile bombelor aruncate de pe Zeppelin-i. Baloanele germane de războiu, se folosesc nu numai pentru a șpiona prin ele pe inamic, ci totodată pentru a bate cu ele orașele inimice, aruncînd bombe de dinamită asupra lor, de pe balon.

Mai nou baloanele germane, tip „Zeppelin“, au aruncat bombe asupra orașului Antwerpen — în care se află azi retrasă Curtea regală a Belgiei și guvernul belgian.

O foaie engleză spune, că zilele astea regele Belgiei, cu ambasadorul Rusiei, cu nunțiul Papal și cîțiva miniștri, au mers să vadă locul pe care au căzut bombele aruncate de pe Zeppelinele germane și stricăciunile ce acelea au făcut unde au căzut.

Ci-că au aflat așa lucru grozav pe locul unde a căzut bomba, încît ambasadorul rusesc, om cu nervi mai slabi, n'a vrut să meargă să mai vadă și alte locuri. I-a fost destul cu pustiirea ce a văzut la cel dintîi.

Harta Sirbiei, o aduce în numărul său din săptămîna de față, revista „Cosinzeana” dela Orăștie. E mapa pe care se poate urmări mersul războiului cu Sîrbia și Muntenegru, fiind dat tot cuprinsul acestor două țări și vecinătatea lor.

Cereți „Cosinzeana” la locurile unde se află de vânzare „Libertatea.”

Incolo în aceeași revistă lucruri de cetit, foarte interesante: poezii „dela cătane”, Scrisoarea Căprarului Alexandru dela cătane, o frumoasă povestire din ale Căzaciilor ruși, — și altele multe chipuri dela războiu.

Se plătește a avea această revistă. Costă pe 3 luni 3 cor.

*

Gloanțele rusești nu rănesc greu.

Cetim în „Aradi Közlöny”: Un medic militar, șeful unui spital militar din Pesta, în care se află o mulțime de răniți din luptele cu Rușii, a făcut corespondentului nostru următoarele declarații:

Răniții de sub îngrijirea mea sunt toți de pe cîmpul de bătăe cu Rușii.

„Gloanțe stricătoare, așa numite gloanțe „dum-dum”, Rușii n'au folosit până acum, ba din potrivă gloanțele Rușilor fac cu puțină purtarea unui războiu foarte uman (foarte îndurat, pe cum sunt de sălbatece războaiele). Din rănile primite de gloanțele infanteriei, se vede, că ele au ajuns pe oamenii noștri la depărtare de 400—500 pași, — unde ele merg încă foarte repede, și așa primejdia rănilor din ele e cu atît mai mică.

Cele mai ușoare sunt rănirile membrelor mai din afară (mâni și picioare); 50 la sută din răniți sunt loviți în aceste părți. Dar nu-i prea primejdioasă nici rana ce o face trecînd prin coșul peptului. Din 30 de cazuri de astea, abia trei au fost de moarte.

„Privit cu ochi medicali, Rusul, hotărît, e, un inamic cîstit!” — spune medicul maghiar, văzînd ce ușor rănesc gloanțele rusești, cari sunt mici și ușoare, și nu prea omoară, ci te scot numai din luptă. Și s'învălite în platină (care nu prinde rugină), nu în oțel. Oțelul ruginește unde nu-i uns și intrînd în rană, o înveninează prin rugina sa.

„Cele mai frumoase!”

Așa să chiamă volumașul de poezii populare scoase acum de sub tipar de „Librăria Națională” dela Orăștie, poezii alese de dl Seb. Bornemisa, redactorul revistei „Cosinzeana”.

Cel cărora vă plac poeziile populare (și la toată lumea plac pentru farmecul din ele!), cumpărați-vă această cărțică de poezii populare și veți avea o neîncetată plăcere citindu-le, căci ele sunt într'adevăr, cum le spune titlul cărții: „Cele mai frumoase”!

Prețul 60 fileri, trimise franco.

Cele mai plăcute cărți populare.

Fiindcă mulți cetitori din popor ar cumpăra cîte-o carte și nu prea știu care e mai potrivită pentru priceperea lor, — și fiindcă dragostea pentru carte numai prin aceea să poate hrăni în oameni, dacă cartea pe care au dat banii le face o plăcere care-i îndeamnă a avea și alta!, — dăm aci cîteva mănunchiuri de cărți alese.

1. Povești.

filieri

Povești de I. Creangă, vol. I.	30
„ Moș Nichifor și alt., vol. II.	30
„ Stan Pățitul și alt., vol. III.	30
„ Harap Alb și alt., vol. IV.	30
„ Din copilărie, vol. V. și VI.	60
Fata Craiului din Cetini, poveste în versuri de G. Coșbuc	8
Fulger, pov. în vers., Coșbuc	10
Povești alese, de Andersen	30
Paserile noastre și legendele lor, de Fl. Marian	30
La gura sobii, de D. Stăncescu	30
Povești de Crăciun, foarte frumoase	30
Carte de chipuri fără chipuri, de Andersen, scurte istorii drăguțe	30
Poveștile Peleşului, de Carmen Sylva (Regina României) foarte frumoasă	60
Povești, de frații Grimm, foarte frumoase	90
Ce n'a fost și nu va fi.	8
Pipăruș Petru, de I. T. Mera	16
Tei legănat, etc.	16
Flori și Povești, de Dragoslav	20
Vlad și Catrina, poveste	10
Nustiu-Impărat, poveste	24
Viața și pildele lui Esop	30
Povestea celor 7 spînzurați, Andreev	30
Poveste, de Gogol	30
Povestea lui Ignat, de S. Moldovan	6
Căldărușa cu trei picioare, poveste	16
Scăpărătoarea, de Andersen	8
Păcală în satului lui, poveste	20
Zina-Impărăteasă și peana ei aleasă	24
Legendele Românilor, povești minunate, de P. Ispirescu	150
Povestile unchișului sfătos, de P. Ispirescu	150
Pe lingă vatră, de I. Adam	150
Povești Ardelenești, de I. P. Reteganul, 5 cărțicele cu 30 fil., toate laolaltă	250
Halima, sau 1001 noapți, 4 volume mari, cîte cu cor. 160 un volum, toate:	6—

— Toate aceste cărți să capătă, pe lingă prețurile arătate mai sus, dela „Librăria Naț.” a dlui S. Bornemisa, Orăștie (Szász-város).

— Cînd trimiteți după 1—2 cărți, puneți peste prețul lor, și bani de postă, anume: la cărți mai mari cele cu preț de 1 cor. ori mai scumpe), cîte 20 fileri pentru una, la cele mai estine (cu 30—60 fil.) cîte 5 fileri de una, și la cele mici de tot (de 20 fil.) de 10 fil., etc.), cîte 2 fileri de una.

Librăria trimite cărțile, dar nu ia chezeșie că nu să pierd pe postă. Cele pierdute, nu le trimite a doua oară. Cel-ce vrea să fie sigur că nu să pierd, — să pună încă 25 fil., pentru a să da cărțile recomandat, asigurate că nu să pot perde.

Sub numirea:

„Eroii noștri”

ies la Orăștie de sub tipar un șir de cărțicele de cîte 80—100 pagini (fețe), cuprînzînd istoria neamului românesc

din cele mai vechi vremuri până în zilele noastre! Cu chipurile eroilor și a războaielor, și cu poeziile care cîntă mărirea lor!

Fiecare broșură (cărțică) să vinde cu numai 30 fileri, și 5 fileri de postă.

Au ieșit până acum 3 broșuri.

Luată una singură, costă 30 fil. și 5 fil. de postă.

Cine ia 2 broșuri de-odată, le capătă cu 65 fil. (în loc de 70). Toate trei broșurile luate de-odată, se trimit cu 1 cor. franco.

Trimiteți bani pentru ele la „Libertatea” în Orăștie (Szászváros) sau la „Librăria Națională” tot acolo.

Un sfat!

Suntem noi locuitorii Ardealului, ai Banatului și Ungariei, — în afară din ori-ce primejdie în acest războiu, prin faptul că armatele noastre au ieșit din țară și atacă pe Rus și pe Sîrb la el acasă?

Așa credem, și așa se dee Dzeu să fim în afară de ori-ce primejdie de năvală streină asupra noastră.

Dar omul cu bună socoteală nu-și lasă azi neasigurat nici grîul în cîmp, nici în stog, nici finul din cîmp și nici după ce l'a adus acasă, — căci oști streine se poate să se strecoare pe undeva și se vie și pe la noi, și pe unde acelea trec, multe se întîmplă! De aceea bine face cel ce își asigură azi și grîul și finul, și în cîmp și acasă în curtea

lar casa neasigurată numai omul cel mai fără socoată ș-o lasă! Da de vine un val dușman și le pîrjolește?

Tot omul să-și asigure bucatele, nutrețul și edificiile. Și anume negreșit la banca românească de asigurări: „Banca Generală de Asigurare” din Sibiu ori la agenturile ei, cari se află prin toate orașele, ba și în comunele mai mari.

Numeri singuratici din „Libertatea“

găsiți spre vânzare, atât din foile de Joia, cât și din numărul de Lunia (cel de războiu), în următoarele orașe, la următorii vânzători ai foilor noastre:

Prețul unui număr e totdeauna **10 fileri.**

O aflați în:

BLAJ, la »Librăria Seminarială«.
BRAD, la negustorul român Ioan Cutean.
HUNEDOARA, la negustorul român N. Țintea
CHIOROC, la negustorul român M. Butariu.
BAIA-DE-CRIȘ, la negustorul român Rom. Coțoiu.
SIBIU, la traicele: Hermine Frank și Németh László.
ORADEA-MARE, la Librăria Hegedüs (Rákoczi ut. 5).
ALBA-IULIA, la Publiu Murășan, în piață.
FĂGET, la negustorul român Aug Oneșan.
HĂTEG, la negustorul român B. Popovici.
SELIȘTE, la negustorul român N. N. Țintea, Ssor.
LUGOJ, la Librăria românească »Minerva« G. Țăranu.
CRIȘTIOAR, la comerciantul Vágzsina Imre.
VINȚUL-DE-JOS, la Filiala »Ardeleana«.
ABRUD, la vânzătorul de foi I. Tengher
VÎRȘET, la prăvălia Amalia Kirchner,
ȘOMCUTA-MARE, la însoțirea creștină de Consum.
BEIUȘ, la Librăria românească »Doina«.
DOGNECIA, la dl G. Dumitru.
TURDA, la »Librăria Poporală« I. Pescariu.
LIPOVA, la vânzătorul de foi Schmolter Antal.
BRAȘOV, la Librăria rom. I. Chiroiu.
ILIA, la societatea comercială românească »Libra«.
ȘUGAG, la negustorul român Nic. Ștefan.
DOBRA, la banca »Grănițerul«.
CÎMPENI: la comerciantul român Dumitru Iclozan.
MEDIAS: la Librăria G. Reisenberger.
ORĂȘTIE: la Librăria Dr. S. Bornemisa și com. N. Nicoară
în CARANSEBEȘ, la com. rom. Petru Lepa.

BĂIȚĂ, la comerc. rom. Ioan Belea.
GEOAGIU-DE-JOS, la banca »Geogeană«.
CLUJ, la tipogr. »Carmen« P. Barițiu, Str. Francis Iosif 58.
TICVANUL-MARE, la com. rom. Vasile Iorgovan.
TIMIȘOARA, la trafica Lazarovics Georg.
REȘIȚA, la comerc. Weiss Adolf.
ALSÖKÖVES, (comit. Arad) la com. rom. G. Moldovan.
SERAJEVO, la librăria Nissim A. Cappon.
MOSTAR, la trafica Mustafa M. Cistic.

In aceste locuri căutați „LIBERTATEA“ Marțea și Vinerea.

In toate aceste locuri se află de vânzare și revista literară „COSINZEANA“ dela Orăștie, cu foarte numeroase ch. puri dela războiu. — Un număr d.n. „Cosinzeana“, 20 fl.

Alți negustori, cari ar dori să vîndă foile noastre, — să se înștiințeze. Au cîștig frumusețea dela vânzarea lor.

Primul depozit român

de **PIANE, PIANINE**
și **ARMONIURI**

T. Popovici, Sibiu, strada
Cisnădiei 7, —

se recomandă on. public român cu fabricate exclusiv bune, cu cari s'a aprovizionat pentru on. public muzical.

Prețuri mai ieftine ca oriunde! Impachetare și transport gratis! Plătire și în rate convenabile.

Ca Român și specialist, proprietarul depozitului, roagă publicul nostru de pretutindeni, să-l onoreze cu încrederea sa.

Comandele să se facă din bună vreme pentru ca să poată fi rezolvite la timp. 1392)14-50

Pentru bolnavi.

Institutul diagnostic al doctorului Cozmuța, (aflător în Budapesta VIII. Mária u. 30, la imediata apropiere de clinica centrală. Casă privată cu grădină. Telefon urban: József 42-08), — *e unicul institut în Ungaria*, care se ocupă exclusiv cu constatarea diferitelor morbiuri mai grele și complicate ca: boale interne, de rinichi, de nervi, de piept, de piele, venerice, boale femeștii și de copii, etc. Institutul, pe lângă instalațiile și laboratoarele medicale, mai are și zece camere mobilate, pentru pacienți, *deci foarte acomodat pentru publicul din provincă.*

Pentru boale de piept și venerice, institutul are secții separate.

Deslușiri și amănunte dă cu plăcere direcțiunea institutului

(1353) 19—

„Tipografia Nouă, I. Moța“

din Orăștie (Szászváros)

este una din cele mai bogat provăzute cu tot felul de material pentru tipar. E în stare a tipări broșurile cele mai fine, cu clișee întretesute în text, — apoi ori-ce tipăriri pentru privați, ca: invitații, anunțuri de logodnă, de cununie, cărți de vizită, afișe (placate), reclame, etc. — Pregătește tipăriri pentru bănci și cărți pentru bănci.

În posesiunea unei mașini ce tipărește

în două colori de-odată, poate pregăti: invitații, reclame, ș.a.,

în două colori!, etc. — Tipărește

ziare, reviste, broșuri, cu totul moderne cu gust arangeate și tipărite.

— În »TIPOGRAFIA NOUĂ« se lucrează cu

6 mașini: una plană, una dublă (lucrînd cît două

plane de-odată), una tipărind în două colori de-odată, o

mașină americană pentru lucruri mărunte, una de perforat și

una de tăiat. — **Serviciu repede — Prețuri mai ieftine ca aiurea!**

Adresați-vă cu încredere, în ori-ce trebuințe de tipăriri, la:

„Tipografia Nouă I. Moța“

(Tipografia foii »Libertatea«)

în ORĂȘTIE (Szászváros).

In atențiunea părinților.

Cvartir și cost. Elevii dela școlile din Orăștie pot primi întreaga întreținere la o familie bună, unde se vorbesc 3 limbi, cu prețul redus de 30 cor. lunar, eventual și instrucție. A se adresa la **George Balomiri**, Str. cojocarilor (szöcs utca) nr. 1. (426) 2-3

Un băiat de prăvălie

se primește îndată în prăvălia de specerie și fer a subscrisului:

Ioan Rob comerciant Orăștie. (427) 2-3

Cvartir și cost.

Elevi dela școlile din Orăștie pot primi întreaga întreținere la o familie bună nemțască fără copii.

A să adresa strada Apii Nr. 5. 3-4.

Podoaba de casă,
frumeasă și ieftină.

Potrete colorate pe sticlă și așezate în cadre frumoase, după ori-ce fotografie bună sau clișeu

Icoane lucrate pe sticlă în motive românești, cu sedef și imitațiuni de mărgăritare, provăzute cu cadre poleite, bronzate ori aurite cu aur veritabil (Ducatem Gold) cea mai splendidă podoabă pentru ori ce casă românească

Tabernacle-Chivoturi, cruci ripide, iconostase în miniatură ca altare de casă cu prețuri foarte ieftine execută prompt și repede, ear comercianților le dă rabat corespunzător.

IOAN BACIU
artist-amator,

în Sajosolymos u. p. Nagysajó.

Frizer nou în Orăștie.

Fac prin aceasta cunoscut onoratalui public din loc și jur, că cu ziua de Sîmbătă în 4 Iulie n. — deschid în Orăștie, în drumul țării, lângă prăvălia dlui Corvin, (în fosta prăvălie Jurkovits):

BARBIERIE și FRIZERIE,

arangeată modern și condusă de mine, după ce am praxă îndelungată în țară și străinătate!

Rog onoratalui public, inteligență și popor, din loc și jur, a mă cerceta cu încredere

Cu stîmă:

Filip Schiopu, friser.

THE NATIONAL BANK OF THE REPUBLIC, Chicago, Ill.

Capital și surplus 3 milioane de dolari.
Fonduri peste 30 milioane de dolari.

Singura mare bancă de stat în West, cari își are secție românească.

După depuneri solvește 3% interese.

Trimiteri de bani prin telegram **gratis** 500 coroane

ori sume mai mari trimitem prin telegram fără vre-o suprasolvire, iar banii în ziua următoare îl pătăm în țara veche.

Spese pentru telegram nu luăm!

Noi nu numai că promitem, ci banii în ziua următoare îi și plătim primitorului, pentru că noi banii îi trimitem de-adreptul din Chicago cu telegram. — n vreme ce banii trimiși prin a fi bancheri sunt pe cale cu posta la New-York, noi i-am și plătit deja în țară — Trimiteri e prin postă, mulțumită uoul mod până acum necunoscut, îi plătim în țară cu 4-5 zile mai repede ca ori-și-cine altul. — **Cearcă și te vei convinge.** — După fiecare trimitere, dăm fiecăruia rețepisul postal original din țară. — Cere coala de trimitere (maniorcă).

THE NATIONAL BANK OF THE REPUBLIC
39 So. La Salle Str. Cornel Monroe, Chicago, Ill.
(0000) 11 — (Vis-à-vis de Consulatul Austroungar).

„BANCA DE ASIGURARE“
— cea românească —

dela SIBIIU, zisă: »BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE« — face cunoscut marei obște românești, că în aceste zile grele și pline de primejdii, primește asigurări nu numai contra pagubelor *de foc, de grindină* (baterea pietrii), contra spargerii, etc., — ci și

asigurări asupra vieții

și anume așa, că contractul are putere și pentru timpul de războiu. Plătește adecă — potrivit condițiilor (legătuielilor) din contract, și asigurarea celor căzuți în război ori morți pe urma rănilor ori boalelor căpătate în războiu.

Toți cîți aveți a vă asigura edificiile contra focului, sau nutrețele, — sau cei-ce ați voi să aveți o asigurare asupra vieții pentru ca la caz de moarte, venită din orice primejdie a zilelor acestora rele, — familia să vă capete o sumă oarecare, —

— faceți-vă asigurările la

„Banca Generală de Asigurare“
— cea românească —
din Sibiu (Nagyszeben).

VINURI

vechi și noi — de vîndut

Adresați-Vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos), PETRU BENEA, căci Vă trimite numai *vinuri bune, curate* și pe lângă prețurile cele mai moderate!

Anul 1911. Vinuri vechi:

	Anul 1911	1912
Vin alb — — —	70	60
Rizling — — —	72	62
Roșu de Miniș — 1 00	90	
Carbenet — — 1 10	—	

Anul 1913. Vinuri noi:

Vin alb — — —	— 46
Rizling — — —	— 48
Șiller — — —	— 50

Rachle de trevere (comină) K. 1.60
Rachle de comină, specialit. K. 2.20

Prețurile sunt semnate după litru, în fileri. Vinurile și rachle să expediază sub îngrijirea proprie, dela 50 litri în sus, cu

ambursă. Vase imprumutate pe timp de 2 luni. Pentru calitatea vinului garantez:

(1211) 34 — **PETRU BENEA**, proprietar de vii în Șiria Világos, (Arad. m.)

MEDICII

recomandă ea foarte potrivit leac contra tusei

KAISER
Caramele pectorale cu cel „3 brazi“.

Milioane de inși le folosesc în contra

TUSEI

răgușelei, guturaiului, flegmei șitusei măgărești. 6100 de atestate autentice de not. publ., garantează efectul sigur.

Sunt bonboane cu un gust foarte plăcut!

Se găsesc în pachete de 20 și 40 fil., și în doze de 40 fil.:

în Orăștie Apot. N. VLAD.
în Dobra Apot. W. UNBERATH, și în alte apotece.

Pentru economi!

Pravuri de îngrășat porcii, vitele cornute, cai, oi și capre, 1 pachet 60 fil. — **Esenții** pentru rum, rachiu, de drojde, prune și alte beuturi, precum și pentru pregătirea diferitelor liqueruri. O sticlă 40 fil pentru pregătirea unei litre beutură. — **Pravuri pentru ouatul găinilor**, 1 pachet 30 fil. — **Pravuri contra cloșanilor și a șoarecilor**, 60 fil. — **Unsoare galbină pentru păduchi la vite**, 1 cor. — „**CHEAG**“ pentru închegarea laptelui la prepararea brinzei 1 doză 1 cor. Ajunge pentru 600 litre lapte. — Comandele de 6 cor. să trimit franco. Scriați legibil adresa.

Toate acestea să capătă dela: **CORNEL DEMETER**, apotecar în ORĂȘTIE (Szászváros).

Redactor resp. Ioan Moța.

Editura și tiparul Tipografiei Nouă I. Moța, Orăștie.